
Sytuacja na rynku kredytowym
wyniki ankiety do przewodniczących
komitetów kredytowych

II kwartał 2012

Podsumowanie wyników ankiety

Kredyty dla przedsiębiorstw

- Polityka kredytowa: zaostrzenie głównie w zakresie kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw; podwyższenie marż.
- Popyt na kredyt: wzrost popytu na kredyty krótkoterminowe dla MSP; w pozostałych kategoriach kredytów spadek popytu.
- Oczekiwania na II kwartał 2012 r.: zaostrzenie polityki kredytowej oraz wzrost popytu na kredyty w segmencie MSP.

Kredyty mieszkaniowe

- Polityka kredytowa: zaostrzenie kryteriów; podwyższenie marż i pozaodsetkowych kosztów kredytów.
- Popyt na kredyt: spadek popytu na kredyty, duże zróżnicowanie odpowiedzi.
- Oczekiwania na II kwartał 2012 r.: zaostrzenie polityki kredytowej i spadek popytu na kredyty.

Kredyty konsumpcyjne

- Polityka kredytowa: zaostrzenie kryteriów kredytowych; obniżenie maksymalnej kwoty kredytu i wydłużenie maksymalnego okresu kredytowania.
- Popyt na kredyt: wzrost popytu na kredyty, duże zróżnicowanie odpowiedzi.
- Oczekiwania na II kwartał 2012 r.: zaostrzenie polityki kredytowej i spadek popytu na kredyty.

Banki dokonały zaostrzenia kryteriów kredytowych we wszystkich segmentach rynku, przy czym najsilniejsze zaostrzenie dotyczyło kredytów mieszkaniowych. W przypadku kredytów dla przedsiębiorstw i kredytów mieszkaniowych banki podwyższyły też pobierane marże.

Ryzyko związane z przewidywaną sytuacją gospodarczą było głównym czynnikiem wpływającym na zaostrzenie polityki kredytowej banków. W przypadku kredytów mieszkaniowych dodatkowy wpływ miało wdrożenie nowych zapisów Rekomendacji S, zaś w segmencie kredytów konsumpcyjnych zmiany w sposobie kalkulacji zdolności kredytowej.

Syntetyczne wyniki ankiety

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy. Ankieta została przeprowadzona na przełomie marca i kwietnia 2012 r. **wśród 29 banków, których łączny udział należności od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w portfelu sektora bankowego wynosi 83%.**

Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi oraz procentu netto, czyli różnicy między strukturami obrazującymi przeciwne tendencje. Zgodnie z przyjętą metodyką, słowa określające ilość (większość, połowa, znaczący, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona aktywami większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto.

Poniżej przedstawiono tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w I kwartale 2012 r., jak również przewidywania banków na II kwartał 2012 r.

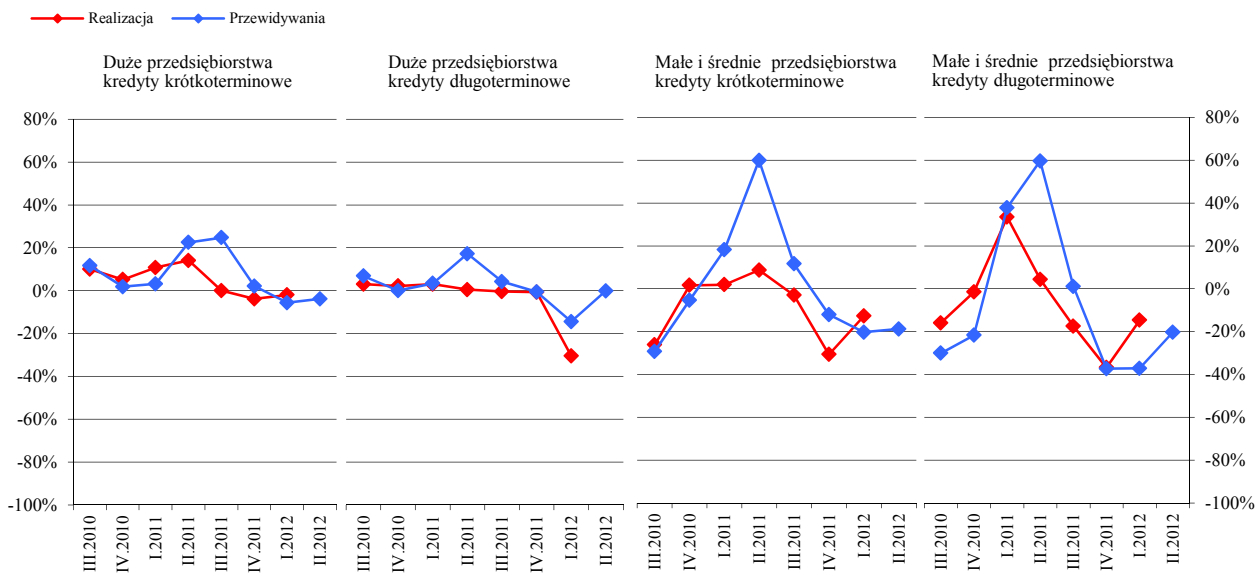
Kredyty dla przedsiębiorstw

W I kwartale 2012 r. banki najsilniej zaostrzyły kryteria przyznawania kredytów długoterminowych dla dużych przedsiębiorstw (procent netto około -30%, zob. wykres 1). Mniejsze zaostrzenie dotyczyło kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw. W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 15% banków w przypadku kredytów długoterminowych i około 13% w przypadku kredytów krótkoterminowych, przy czym banki określiły zaostrzenie jako nieznacne¹. Polityka kredytowa w zakresie kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw nie uległa istotnym zmianom.

Kierunek zmian kryteriów udzielania kredytów był zgodny z oczekiwaniami wyrażonymi przez banki na koniec IV kwartału 2011 r., choć w przypadku kredytów długoterminowych banki deklarowały mniejszą skalę zaostrzenia polityki kredytowej.

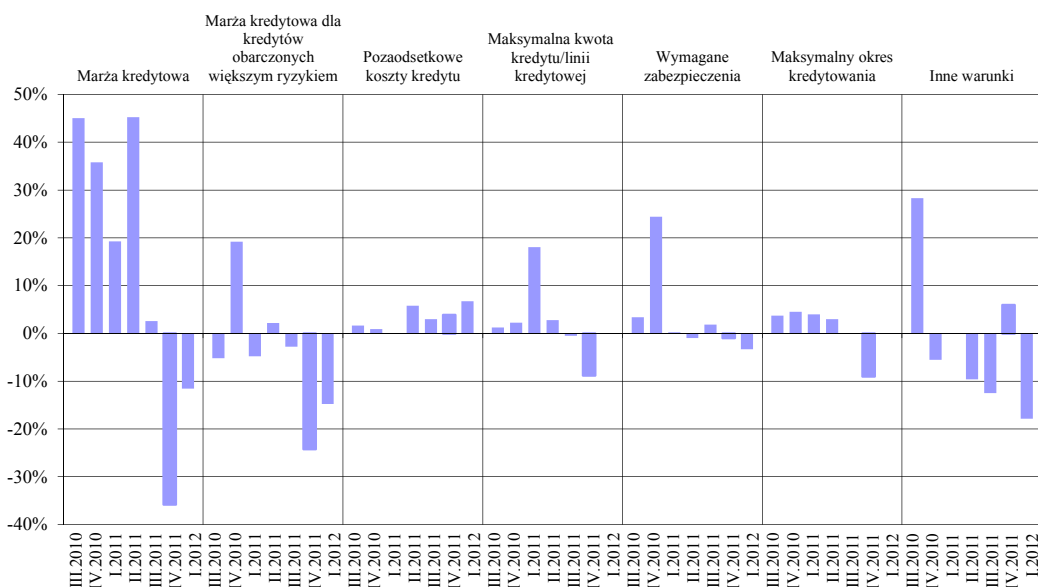
¹ Banki dysponują możliwością gradacji zmian kryteriów (warunków) udzielania kredytów. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: kryteria (warunki) zostały znacznie zaostrzone, kryteria (warunki) zostały nieznacznie zaostrzone, kryteria (warunki) nie zostały zmienione, kryteria (warunki) zostały nieznacznie złagodzone, kryteria (warunki) zostały znacznie złagodzone.

Wykres 1
Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Uwaga: wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają procent netto. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrożenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

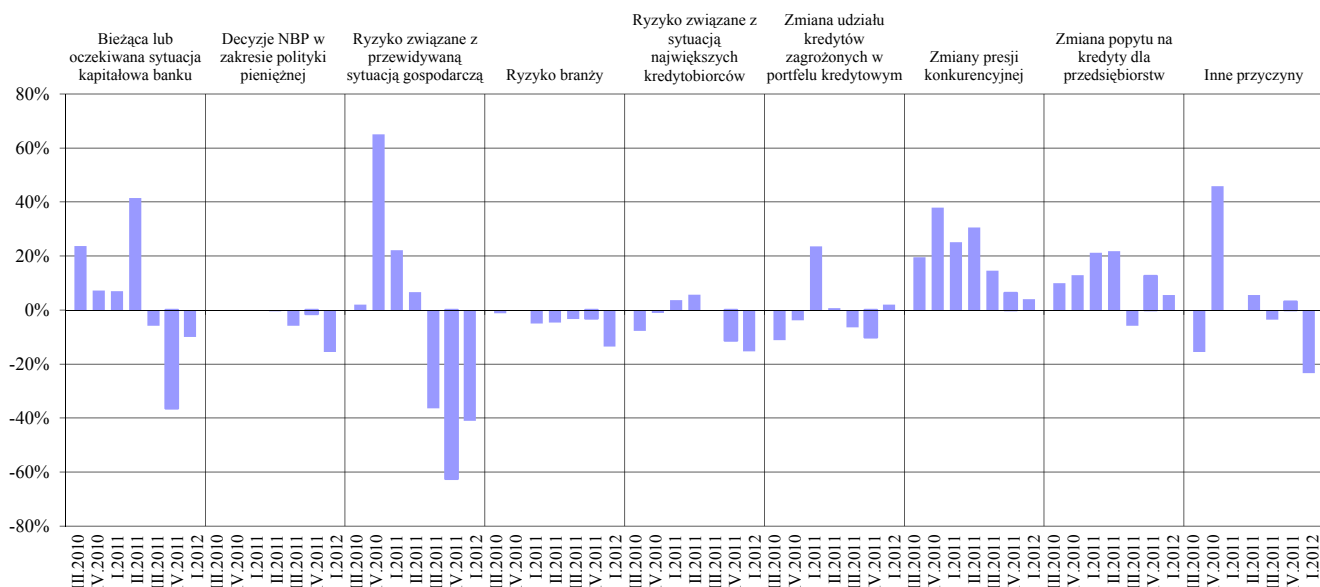
Wykres 2
Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

W porównaniu z poprzednim kwartałem obniżył się odsetek banków, które podwyższyły marże pobierane na kredytach dla przedsiębiorstw (zob. wykres 2). Zaostrożenie w tym zakresie zadeklarowało około 12% banków, zaś w przypadku kredytów obciążonych wyższym ryzykiem odsetek odpowiedzi wyniósł 15%. Jednocześnie około 18% banków zaostrzyło warunki nieuwzględnione w ankiecie, wymieniając m.in. zmiany w zakresie weryfi-

kacji wartości zabezpieczenia hipotecznego². Pozostałe warunki kredytowania przedsiębiorstw nie uległy istotnym zmianom.

Wykres 3
Przyczyny zmian polityki kredytowej

W opinii ankietowanych banków ryzyko związane z przewidywaną sytuacją gospodarczą pozostaje najważniejszym czynnikiem skłaniającym je do zaostrzenia polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw (procent netto -41%, zob. wykres 3). Niemal jedna czwarta banków wskazała na czynniki nieuwzględnione w ankiecie, wymieniając przede wszystkim działania nadzorcze KNF (część banków określiła wpływ tego czynnika jako znaczny³). Pojedyncze banki do przyczyn zaostrzenia polityki kredytowej zaliczyły decyzje NBP w zakresie polityki pieniężnej (procent netto około -16%), ryzyko związane z sytuacją największych kredytobiorców (procent netto około -15%) oraz ryzyko branży (procent netto około -14%). Zdaniem banków podwyższonym ryzykiem charakteryzuje się sektor paliwowy, stalowy, drzewny oraz budowlany, obejmujący zarówno budownictwo infrastrukturalne i mieszkaniowe, jak i poddostawców dla tej branży. Banki nie wymieniły istotnych czynników, które uzasadniałyby łagodzenie polityki kredytowej wobec przedsiębiorstw.

² Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 2 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

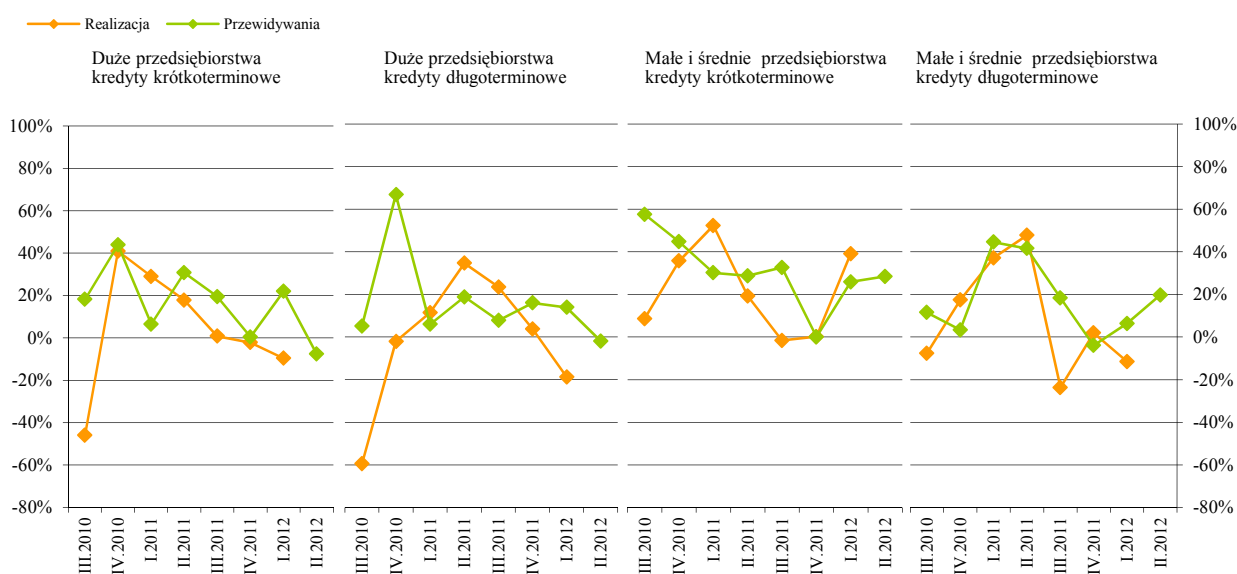
³ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany polityki kredytowej. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej, brak wpływu na zmiany polityki kredytowej, nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej, znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej.

W I kwartale 2012 r. ankietowane banki odczuły wzrost popytu jedynie w segmencie kredytów krótkoterminowych dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 4). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 39% banków, zaś jedna czwarta z nich określiła wzrost popytu jako znaczny⁴.

Zdaniem banków najsilniej obniżył się popyt na kredyty długoterminowe, szczególnie w przypadku dużych przedsiębiorstw (procent netto około -19%). W segmencie małych i średnich przedsiębiorstw malejący popyt na kredyty długoterminowe stwierdziło około 12% banków, jednak odpowiedzi były bardzo zróżnicowane.

Na koniec IV kwartału 2011 r. banki oczekiwały wzrostu popytu we wszystkich kategoriach kredytów dla przedsiębiorstw.

Wykres 4
Popyt na kredyt dla przedsiębiorstw

Po pięciu kwartałach wzrostu banki odczuły spadek zapotrzebowania na finansowanie środków trwałych (zob. wykres 5). Odpowiedzi takiej udzieliła jedna trzecia banków, określając jednocześnie wpływ tego czynnika na popyt na kredyty dla przedsiębiorstw jako nieznaczny⁵. Banki, które odczuły wzrost popytu na kredyty, tłumaczyły to podwyższonym zapotrzebowaniem na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego (procent netto około 32%). Pozostałe czynniki nie miały istotnego wpływu na popyt na kredyty dla przedsiębiorstw.

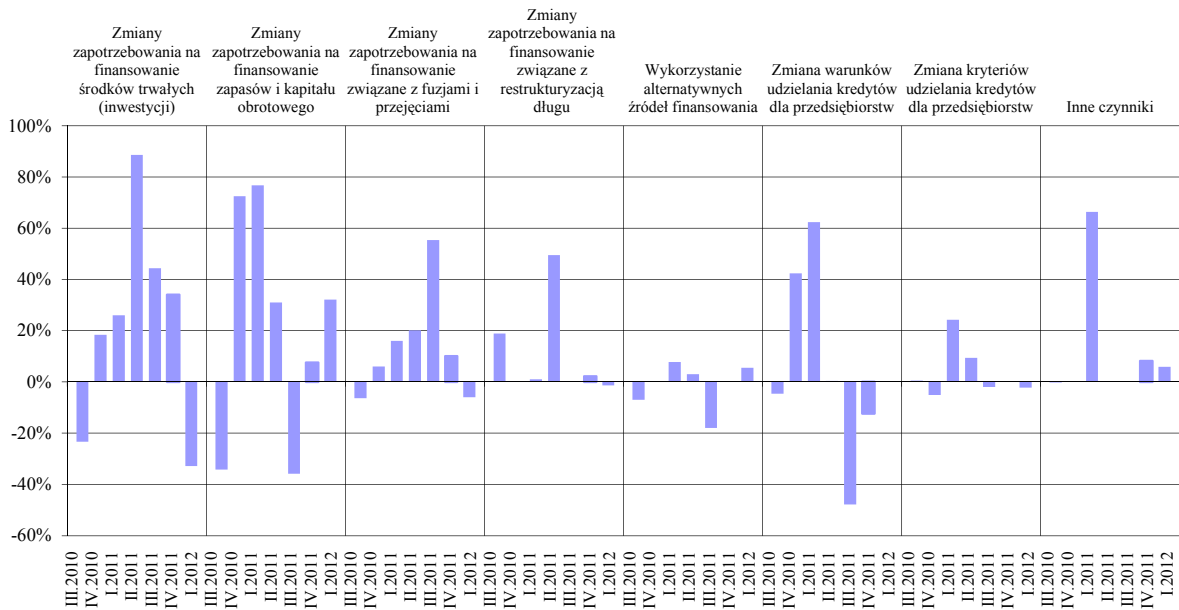
W II kwartale 2012 r. banki przewidują zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw (zob. wykres 1). Zarówno w przypadku kredytów długoterminowych, jak i krótkoterminowych, odpowiedzi takiej udzieliło po około 20% banków. W opinii ankietowanych banków polityka kredytowa wobec dużych przedsiębiorstw nie ulegnie istotnym zmianom.

⁴ Banki dysponują możliwością gradacji siły zmian popytu na kredyt. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wzrost popytu, nieznaczny wzrost popytu, brak zmian popytu, nieznaczny spadek popytu, znaczny spadek popytu.

⁵ Banki dysponują możliwością gradacji siły wpływu poszczególnych czynników na zmiany popytu na kredyty. W ankiecie banki wybierają spośród opcji: znaczny wpływ na wzrost popytu, nieznaczny wpływ na wzrost popytu, brak wpływu na zmianę popytu, nieznaczny wpływ na spadek popytu, znaczny wpływ na spadek popytu.

Banki oczekują wzrostu popytu na kredyty ze strony małych i średnich przedsiębiorstw w II kwartale 2012 r. (zob. wykres 4), zarówno w przypadku kredytów krótkoterminowych (procent netto około 28%), jak i długoterminowych (procent netto około 20%). Większość banków nie spodziewa się zmian popytu na kredyty strony dużych przedsiębiorstw.

Wykres 5
Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

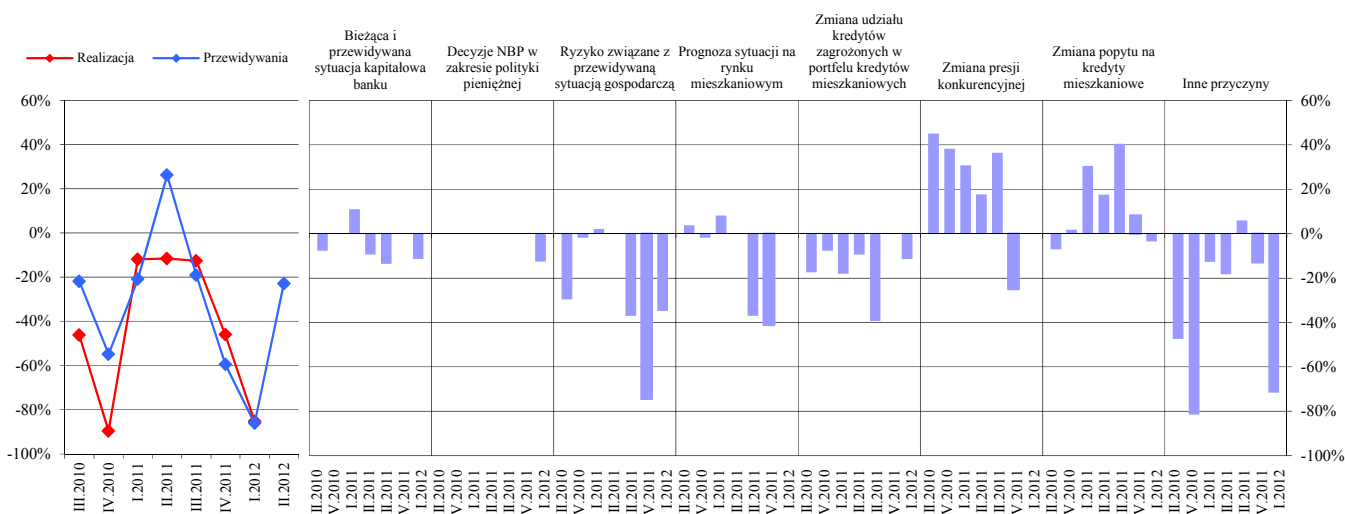

Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

Zgodnie z oczekiwaniami wyrażonymi na koniec poprzedniego kwartału, zdecydowana większość banków zaostrzyła politykę kredytową w segmencie kredytów mieszkaniowych w I kwartale 2012 r. (procent netto około -85%, zob. wykres 6). Spośród banków udzielających takiej odpowiedzi, około 42% określiło zaostrzenie jako znaczne.

Wykres 6
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty mieszkaniowe

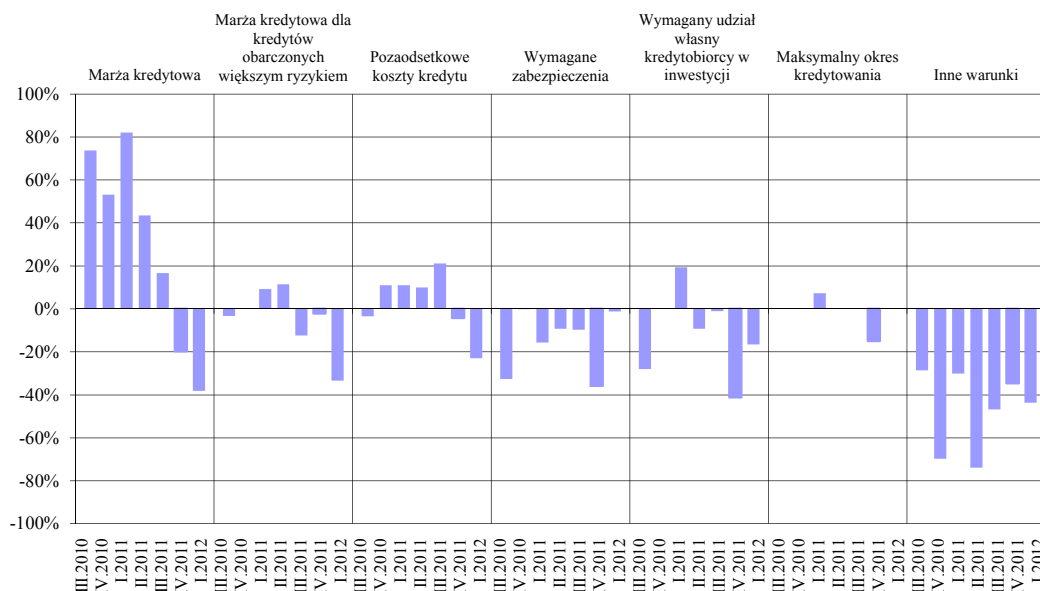
Zaostrzenie warunków udzielania kredytów mieszkaniowych w I kwartale 2012 r. dotyczyło przede wszystkim kosztów kredytów (zob. wykres 7). Ankietowane banki podwyższyły marże pobierane na kredytach ogółem (procent netto około -38%) oraz na kredytach obciążonych większym ryzykiem (procent netto około -33%). Jednocześnie zaostrzenie dotyczyło również pozaodsetkowych kosztów kredytów (procent netto około -23%). Około 44% banków dokonało zaostrzenia warunków nieuwzględnionych w ankiecie, wymieniając przede wszystkim zmiany zasad kalkulacji zdolności kredytowej w związku z wdrożeniem nowych zapisów Rekomendacji S⁶. Pojedyncze banki podwyższyły wymagany udział własny kredytobiorcy w inwestycji (procent netto około -17%). W ujęciu netto w I kwartale 2012 r. ankietowane banki nie złagodziły żadnego z warunków udzielania kredytów mieszkaniowych.

Banki tłumaczyły zaostrzenie polityki kredytowej w segmencie kredytów mieszkaniowych głównie czynnikami nieuwzględnionymi w ankiecie, wśród których wymieniali przede wszystkim konieczność wdrożenia nowych zapisów Rekomendacji S (procent netto około -72%, zob. wykres 6). Ponad połowa banków, które udzieliły takiej odpowiedzi, określiła wpływ tego czynnika jako znaczny. W porównaniu z poprzednim kwartałem zmalał odsetek banków wskazujących na ryzyko związane z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto około -35%). Niektóre banki do czynników wpływających na politykę kredytową zaliczyły również decyzje NBP w zakresie polityki pieniężnej (procent netto około -13%), swoją bieżącą i przewidywaną sytuację kapitałową oraz

⁶ Zgodnie z definicją stosowaną w ankiecie, wymienione przez banki przykłady zaostrzenia polityki kredytowej dotyczą kryteriów udzielania kredytów. Ze względu na ich błędną klasyfikację przez banki, na wykresie 7 zostały przedstawione w kategorii „Inne warunki”.

zmiany jakości portfela kredytów mieszkaniowych (w obydwu przypadkach procent netto odpowiedzi wyniósł około -12%).

Wykres 7
Warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

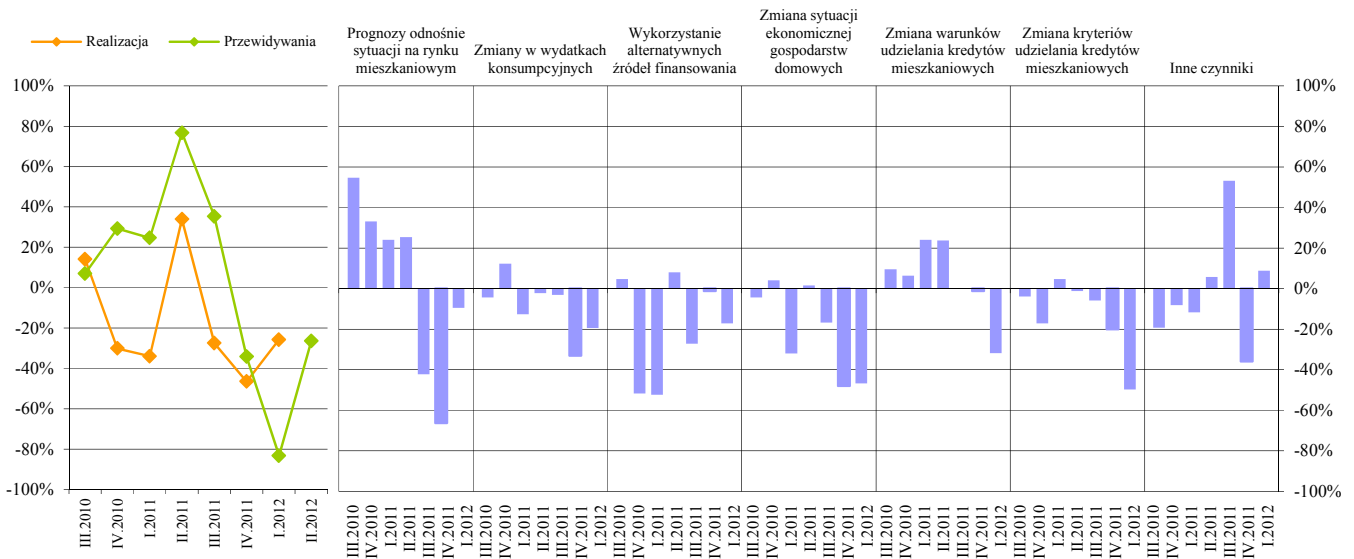
W ujęciu netto ponad jedna czwarta banków odczuła spadek popytu na kredyty mieszkaniowe w I kwartale 2012 r. (zob. wykres 8). Niemal połowa banków, które udzieliły takiej odpowiedzi, określiła spadek popytu jako znaczny. Odpowiedzi były jednak bardzo zróżnicowane: aż około 28% ogółu banków stwierdziło wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe. Na koniec poprzedniego kwartału ankietowane banki oczekiwały zdecydowanie silniejszego spadku popytu.

Zdaniem banków niższy popyt na kredyty mieszkaniowe wynikał z zaostrzenia polityki kredytowej oraz pogorszenia się sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. Na zaostrzenie kryteriów i warunków udzielania kredytów mieszkaniowych wskazało odpowiednio 50% i 32% banków. Z kolei zmiany sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych wymieniło około 47% banków. Pojedyncze banki do przyczyn spadku popytu zaliczyły zmiany w wydatkach konsumpcyjnych (procent netto około -19%) oraz wykorzystanie alternatywnych źródeł finansowania (procent netto około -17%), wśród których wymieniły wyłącznie kredyty z innych banków. W porównaniu z poprzednimi kwartałami istotnie obniżył się odsetek banków wskazujących na prognozy odnośnie sytuacji na rynku mieszkaniowym (procent netto około -9%).

Niemal jedna czwarta banków oczekuje dalszego zaostrzenia polityki kredytowej w zakresie kredytów mieszkaniowych w II kwartale 2012 r. (zob. wykres 6). Jednocześnie około 62% ogółu banków nie przewiduje zmian w tym zakresie.

Oczekiwania banków wskazują na dalsze obniżenie się popytu na kredyty mieszkaniowe w nadchodzącym kwartale (procent netto około -27%, zob. wykres 8). Spośród banków, które udzieliły takiej odpowiedzi, ponad jedna czwarta określiła oczekiwany spadek jako znaczny.

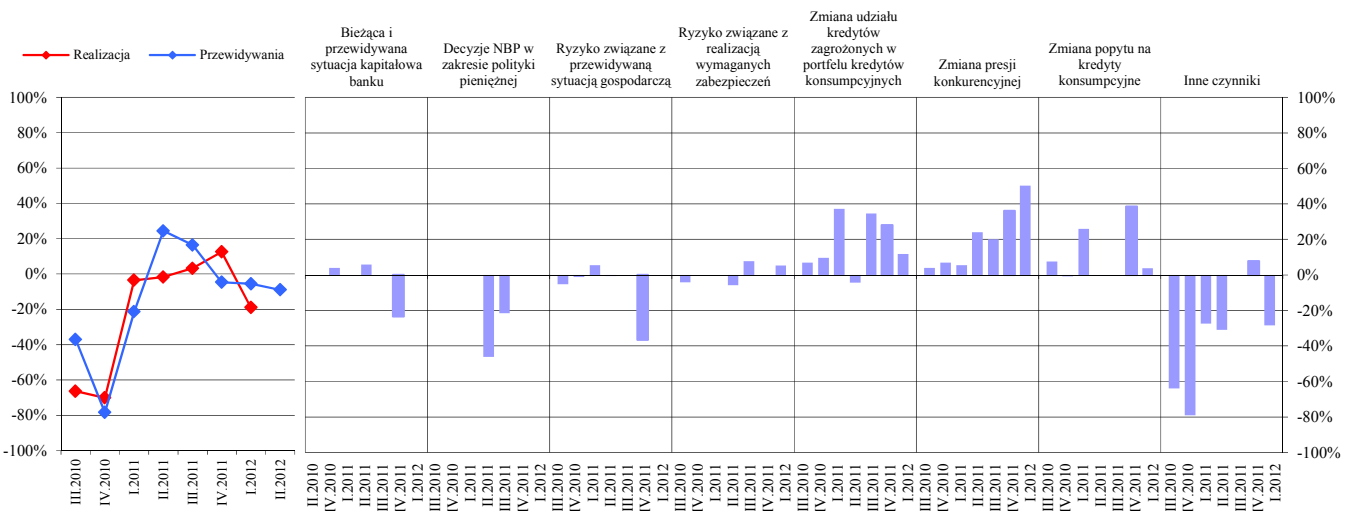
Wykres 8
Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

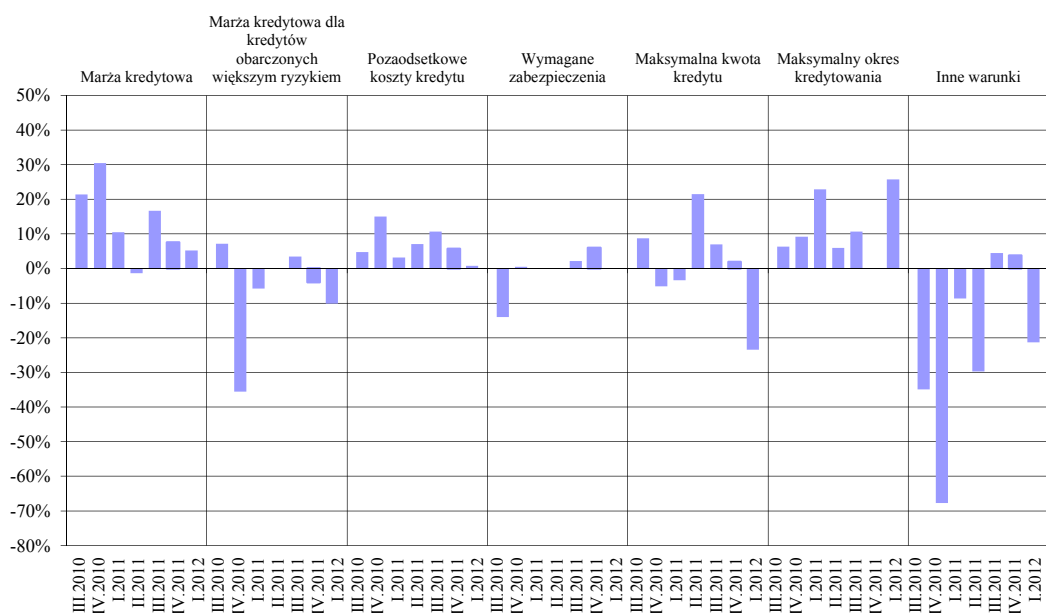
W I kwartale 2012 r. ankietowane banki zaostrzyły kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych (procent netto około -19%, zob. wykres 9). W poprzedniej edycji ankiety banki spodziewały się mniejszej skali zaostrzenia polityki kredytowej.

Wykres 9
Polityka kredytowa i przyczyny jej zmian – kredyty konsumpcyjne

Większość warunków udzielania kredytów konsumpcyjnych nie uległa istotnym zmianom w I kwartale 2012 r. (zob. wykres 10). Banki wydłużyły tylko maksymalny okres, na który udzielane są tego rodzaju kredyty (procent netto około 26%), obniżając jednocześnie maksymalną kwotę oferowanych kredytów (procent netto około -23%).

Wykres 10
Warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

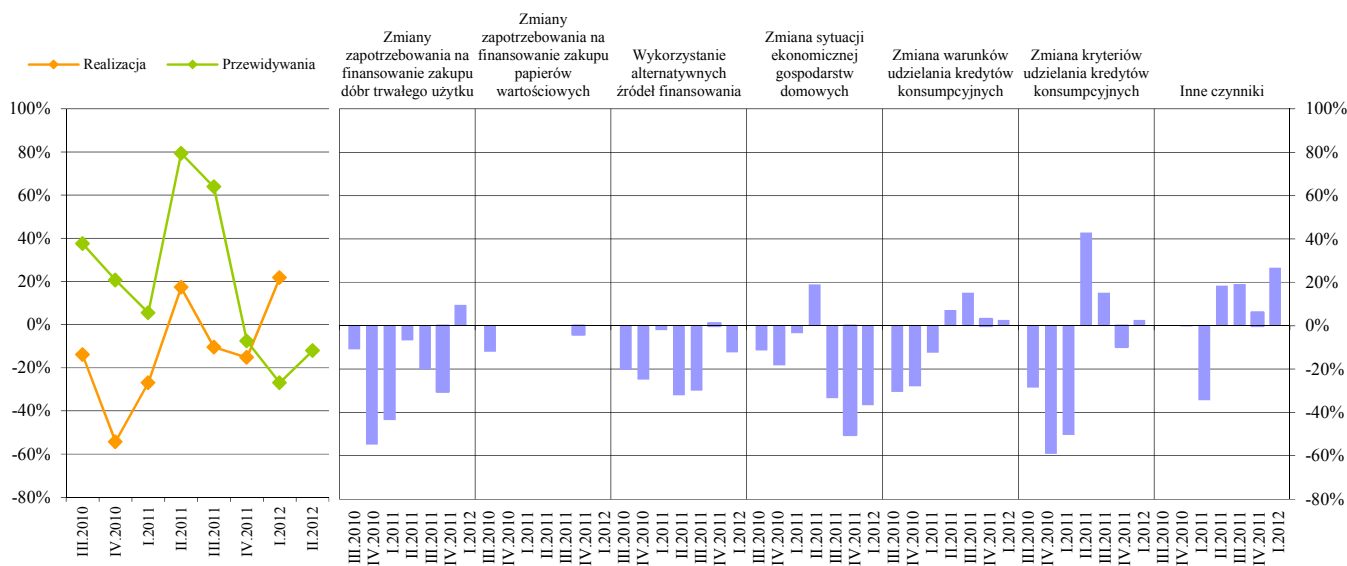
Banki, które zaostrzyły politykę kredytową jako przyczynę wskazywały wyłącznie czynniki nieuwzględnione w ankiecie (procent netto około -29%, zob. wykres 9). Wśród takich czynników znalazły się m.in. zmiany modeli oceny zdolności kredytowej, realizacja zaleceń pokontrolnych KNF, jak również wzrost kosztów utrzymania gospodarstw domowych.

Ponad połowa banków wskazywała, że w kierunku złagodzenia polityki kredytowej oddziaływała podwyższona presja konkurencyjna. Banki wskazywały zarówno na konkurencję ze strony innych banków (odpowiedzi takiej udzieliło około 62% ogółu banków), jak i nie-bankowych instytucji finansowych (około 39% ogółu banków). Drugim istotnym czynnikiem złagodzenia polityki kredytowej były zmiany jakości portfela kredytów konsumpcyjnych (procent netto około 12%).

W I kwartale 2012 r. banki odczuły wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne (zob. wykres 11). W ujęciu netto odpowiedzi takiej udzieliło około 22% ankietowanych banków, jednak odpowiedzi były bardzo zróżnicowane (ponad jedna czwarta ogółu banków stwierdziła spadek popytu, przy czym większość z nich określiła go jako znaczny). Na koniec IV kwartału 2011 r. banki oczekiwały spadku popytu na kredyty konsumpcyjne.

Zdaniem banków wzrost popytu na kredyty konsumpcyjne wynikał przede wszystkim z czynników nieuwzględnionych w ankiecie (procent netto około 27%, zob. wykres 11), do których zaliczyły zmiany w ofercie produktowej, działania marketingowe oraz czynniki sezonowe. Ponad 40% banków, które udzieliły takiej odpowiedzi oceniło wpływ wymienionych czynników na popyt jako znaczny. Po raz pierwszy od II kwartału 2010 r. banki odczuły wzrost zapotrzebowania na finansowanie zakupu dóbr trwałego użytku (procent netto około 10%).

Wykres 11
 Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

Banki, które odczuły spadek popytu wskazywały najczęściej na pogorszenie się sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych (procent netto około -37%). W opinii banków istotnym czynnikiem było również wykorzystanie alternatywnych źródeł finansowania (procent netto około -12%), do których banki zaliczyły wyłącznie kredyty z innych banków (około 34% ogółu banków określiło wpływ tego czynnika jako znaczny).

W II kwartale 2012 r. banki spodziewają się dalszego nieznacznego zaostrzenia kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych (procent netto około -9%, zob. wykres 9). Trzy czwarte ogółu banków nie spodziewa się zmian w tym zakresie.

Ankietowane banki oczekują nieznacznego spadku popytu na kredyty konsumpcyjne (procent netto około -12%, zob. wykres 11), jednak niemal połowa ogółu banków nie przewiduje żadnych zmian popytu na tę formę finansowania.

Załącznik 1
Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są wazone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie. Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego¹.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 29 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbięciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1
**Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności
uwzględniona przy liczeniu wag**

Nr pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw i spółek państwowych, przedsiębiorstw i spółek prywatnych oraz spółdzielni i przedsiębiorców indywidualnych
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów.

Źródło: NBP.

Poszczególnym odpowiedziom przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym

¹ Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankieta.² Jeżeli bank w którymś z pytań wybrał opcję odpowiedzi „nie dotyczy”, przypisywano mu wagę 0. W ten sposób przy liczeniu struktur dla poszczególnych pytań uwzględniono jedynie te banki, które są aktywne w danym segmencie rynku.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkiem odpowiedzi pokazujących przeciwne kierunki zmian. Wielkość ta pokazuje zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2

Sposób liczenia procentu netto

Nr pytań	Definicja procentu netto
1, 2, 8, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.

² Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na ok. trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.